

ارزیابی تاثیرات شبکه‌های اجتماعی مجازی بر سبک زندگی جوانان روستایی

چکیده

در این مطالعه میزان تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی بر سبک زندگی جوانان روستایی در ۴ روستای شلیم‌جاران، خراپه، زنگ آباد، و زنیونجیان در بخش لاجان شرقی از توابع شهرستان پیرانشهر بررسی شده است. تحقیق از نوع توصیفی-همبستگی بود که به روش پیمایشی انجام شد. جامعه آماری تحقیق شامل جوانان بین ۱۸ تا ۳۰ سال در ۴ روستای مذکور بود که همگی در روستا زندگی می‌کردند (N= ۲۳۰). حجم نمونه با استفاده از جدول کرجسی و مورگان و روش نمونه‌گیری تصادفی متناسب برآورد شد. پرسشنامه ابزار اصلی جمع‌آوری داده‌ها بود. به این منظور تعداد ۱۴۲ پرسشنامه تکثیر و بین افراد نمونه توزیع شد. روایی پرسشنامه به تأیید اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان رسید. پایایی پرسشنامه در مرحله پیش آزمون برای قسمت‌های مختلف بین ۰/۶۶ تا ۰/۸۰ محاسبه شد. براساس نتایج حاصله، در رتبه‌بندی مؤلفه‌های سبک زندگی، مؤلفه "نوع تغذیه" (میانگین ۱۹/۶۰) در رتبه اول، و مؤلفه "سطح بهداشت و فرهنگ" (میانگین ۱۴/۹۷)، نسبت به بقیه مؤلفه‌های دیگر، در رتبه پنجم قرار گرفت. همچنین، نتایج حاصل از همبستگی نشان داد که متغیرهای سن جوانان روستایی و میزان استفاده از اینترنت با تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر سبک زندگی آنها همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود دارند.

واژه‌های کلیدی: شبکه‌های اجتماعی، نوع پوشاک، تغذیه، رتبه‌بندی، شهرستان پیرانشهر.

Investigation the effect of Social networks on rural youth life style

Abstract

In recent years, an increasing amount of attention has been placed on improving access to Information and Communication Technology in the United States. With the rapidity at which broadband construction projects are dotting America, it is important to understand the social impacts of these infrastructural projects. The purpose of this descriptive – correlation research was to investigate influencing of Social networks on rural youth life style in 4 County village of Piranshahr. The statistical population of the study consisted of all youth between 18 and 30 years, who lived in the village. Using Krejcie and Morgan's table and proportional stratified random sampling technique, 142 students selected as research sample. Questionnaire was the main tool for data gathering. The validity of the questionnaire was verified through the judgment of a panel of academic staffs in Ramin Agriculture and Natural Resources University. To assess the reliability of the questionnaire, Cronbach's alpha coefficients calculated for the main scales of the questionnaire (0/66 to 0/80). The data were analyzed using SPSS.win software. Based on the results, The indicators "feed" in the first place, the "level of health indicators and culture", compared to the rest of the other indicators, was ranked 5th. Also, the results of correlation showed that rural youth age variables and the use of the Internet with the impact of social networks on their lifestyle, there are positive and significant correlation. While talking to and advising youths and teens on a one-on-one basis is considered ideal, social media can do the same much more effectively and to a broader audience all at once.

Key words: Social networks, type of clothing, feeding, prioritize, City of Piranshahr.

مقدمه

تحولات سریع در عصر حاضر و رشد شتابان فناوری اطلاعات و ارتباطات، نوید بخش تحولات پویا در تمام ابعاد زندگی فردی و اجتماعی بشر است. چنانچه به اعتقاد بسیاری از افراد، عصر حاضر را می‌توان عصر انقلاب اطلاعات نام‌گذاری کرد (انام^۱، ۲۰۰۲، ص. ۲۰۱). یکی از محصولات این انقلاب فناوری، شبکه‌های اجتماعی مجازی هستند که تأثیری غیرقابل باوری بر زندگی افراد در جامعه گذاشته است. در عصر انقلاب ارتباطات، شبکه‌های اجتماعی را می‌توان زمینه‌ای مطلوب در تولید و به اشتراک گذاری دانش، عقاید و باورها به شمار آورد. شبکه‌های اجتماعی با فراهم آوردن ارتباط بین سرمایه‌های فردی، به تشکیل و مدیریت سرمایه‌های اجتماعی کمک می‌کنند (سلطانی فر و رستگار، ۱۳۹۵، ص. ۱۵). شبکه‌های اجتماعی مجازی می‌توان گفت سایت‌هایی هستند که از یک سایت ساده مانند موتور جستجوگر با اضافه شدن امکاناتی مانند چت و ایمیل و امکانات دیگر خاصیت اشتراک‌گذاری را به کاربران خود ارائه می‌دهند (معمار، عدلی‌پور و خاکسار، ۱۳۹۱، ص. ۱۵۸). امروزه شبکه‌های اجتماعی مجازی یکی از نیازهای اساسی جامعه هستند و هرچه این شبکه‌ها در جامعه بیشتر باشند، شرایط بهتری را برای همکاری و هماهنگی فراهم می‌کنند. (پاتنام^۲، ۲۰۰۰، ص. ۹۹). شبکه‌های اجتماعی مجازی، نقش پررنگی در دنیای امروز دارند که قابل چشم‌پوشی نیست. این شبکه‌ها بر ابعاد مختلف زندگی فردی و اجتماعی افراد و در سطح کشورها و حتی بین الملل تأثیر گذارند و به همین دلیل، در حال گسترش هستند و در آینده، به مراتب نقش بیشتر و مهم‌تری را در زندگی بازی خواهند کرد (لیما و پاتنام^۳، ۲۰۱۰، ص. ۹۳۰). جامعه ایران نیز مثل سایر کشورهای دیگر در دنیا، در چند سال اخیر که عصر گسترش ارتباطات انسانی و اجتماعی با کاربرد وسایل ارتباط جمعی مدرن را تجربه کرده است و در نتیجه این مواجهه، شئون زندگی اجتماعی و فرهنگی آن از تبعات مثبت و منفی حضور فعالیت اعضای آن در سپهر روابط در دنیای مجازی اثر پذیرفته است (سلطانی فر و رستگار، ۱۳۹۵، ص. ۹). مهم‌ترین چالشی که امروزه جامعه ایران با آن مواجه است، وجود انواع مختلف شبکه‌های زندگی در جامعه است که سبب سردرگمی و حتی انحراف جوانان شده است (عبداللهی، ۱۳۹۴، ص. ۱۶۱). گسترش سریع، فراگیر و همه جانبه شبکه‌های اجتماعی اجتماعی تردیدهایی را درباره عواقب احتمالی آن برای کاربران و جامعه ایجاد کرده است. این گسترش توانسته هم پیامدهای مثبت به همراه داشته باشد و هم دارای پیامدهی منفی است. به اعتقاد بسیاری از صاحب‌نظران، پیامدها بیشتر متوجه قشر جوان جامعه است (ویلساک و پدروزو^۴، ۲۰۰۷، ص. ۳۴۳). همان‌طور که گفته شد شبکه‌های مجازی، پیامدهای مثبت زیادی دارد و فرصت‌های بسیاری را برای بشر فراهم می‌آورد. انجام بسیاری از کارها را برای ما انسان‌ها راحت می‌کند. چنانچه در دنیای امروزی نمی‌توان از این تکنولوژی چشم‌پوشی کرد (عدلی‌پور، قاسمی و میرمحمد، ۱۳۹۳، ص. ۱۰). البته مطابق با تحقیقات صورت گرفته، در صورت نبود نظارت و مدیریت خوب هم از جانب خانواده‌ها و هم از طرف حاکمان جامعه، پیامدهای منفی شبکه‌های اجتماعی مجازی می‌تواند از پیامدهای مثبت پیشی بگیرند (هدی، سچوپ، توسی و وانگر^۵، ۲۰۱۰، ص. ۲). در شبکه‌های اجتماعی اینترنتی افراد مختلف اهداف مختلفی را دنبال می‌کنند. چنانچه برخی افراد با مقاصد از پیش تعیین شده سعی در از بین بردن فرهنگ مکتوب و شفاهی یک ملت دارند. گاه پس از تحقیق و ریشه‌یابی به این نتیجه می‌رسیم که هدف اصلی بانیان برخی از این شبکه‌ها، دین‌زدایی و حمله به مقدسات بوده است (فورته^۶، ۲۰۱۰، ص. ۶۷). بسطامی و جوادزاده (۱۳۹۴) پیامدهای منفی شبکه‌های اجتماعی در بین جوانان را این‌گونه بر می‌شمارند، اشاعه و ترویج افکار و عقاید ضد اسلامی و غیر عقلی، تبلیغ افکار شیطانی، توهین به مقدسات و اقوام و مذاهب مختلف، تلاش برای غرب‌گرایی جوانان، بی‌اعتبار جلوه دادن اسلام و معارف اسلامی، ارائه طرح‌هایی هم‌چون جدایی دین از سیاست، ترویج بی‌بند و باری و سست کردن اعتقادات جوانان نسبت به اصول و عقاید ملی و دینی خودشان. از طرف دیگر، در تحقیقات مانلی و همکاران^۷ (۲۰۰۲) مشخص شد که در برهه حساس جوانی و نوجوانی، رفتار و کردار فرد در معرض آسیب‌های اجتماعی قرار دارند. لذا در صورت عدم نظارت درست، این قشر آسیب‌پذیر به شدت دچار آسیب اجتماعی خواهند شد. بنابراین، اینترنت و شبکه‌های اجتماعی تأثیری مستقیم بر سبک زندگی این افراد دارد (بال، دسبرو و لوریت^۸، ۲۰۱۲). این گسترش غیرقابل پیش‌بینی فناوری با خود طیف وسیعی از تغییرات اقتصادی و اجتماعی به همراه داشته است. طوری که حتی سبک زندگی جدید و تازه را به وجود آورده است (گارکیا^۹، ۲۰۰۶، ص. ۶۷).

سبک زندگی، بخشی از زندگی فرد است که عملاً تحقق می‌یابد و مجموعه بزرگی از فعالیت‌ها که افراد در زندگی روزمره خود با آن سروکار دارند، را شامل می‌شود (ویلساک و پدروزو، ۲۰۰۷، ص. ۴۳۴)، از جمله الگوهای شخصی برای زندگی، آداب معاشرت، همراه شدن با مد، جایگاه اجتماعی و حتی سلیقه افراد به سبک زندگی فرد برمی‌گردد (لیسلی، لارسون و گورمان^۱، ۱۹۹۴، ص. ۹۱۵). از آنجا که شبکه‌های اجتماعی محل گردهمایی میلیون‌ها کاربر اینترنت است که بدون توجه به مرزهای جغرافیایی، زبان، جنس و فرهنگ به تعامل و تبادل اطلاعات می‌پردازند، می‌توانند به شدت سبک زندگی جوانان، مخصوصاً جوانان روستایی را تحت تاثیر قرار دهند (هاجی، لالوندا، دوربین و بنجامین^{۱۱}، ۲۰۱۱). حضور در فضای مجازی شبکه‌های اجتماعی هم‌چون فیس‌بوک، وایبر، تلگرام و... بنا بر ویژگی‌ها، امکانات و کارکردهای خاص این فضا و با عنایت به وضعیت اجتماعی، سیاسی، فرهنگی جوانان، تأثیرات عمیقی بر جنبه‌های مختلف هویت و به تبع آن، سبک زندگی مردم در سراسر جهان به ویژه جوانان روستایی می‌گذارد (عدلی‌پور، قاسمی و میرمحمد، ۱۳۹۳، ص. ۳). گسترش استفاده از شبکه‌های اجتماعی و امکانات حاصل از این تکنولوژی، بدون توجه کردن و فراهم آوردن زیرساخت‌های فرهنگی لازم، می‌تواند چالشی فراروی انتقال ارزش‌ها، باورها و هنجارهای ملی و مذهبی قرار دهد و سبک زندگی مردم را تغییر دهد. در این بین، موضوع بیان شده در بین جوانان روستایی به دلیل اعتقادات و باورهای عمیق، اهمیت دوچندان دارد (ویلساک و پدروزو، ۲۰۰۷، ص. ۳۴۳). جوانان روستایی به دلیل متنوع بودن فضای شبکه‌های اجتماعی و تبادل آزادانه افکار، گروه بزرگی از این شبکه‌ها را تشکیل می‌دهند. گسترش سریع و چشم‌گیر شبکه‌های اجتماعی در بین جوانان روستایی، پرسش‌هایی را درباره پیامدهای این تکنولوژی در اذهان عمومی به وجود آورده است. این فناوری‌ها سبک زندگی، از جمله طرز پوشش، نوع رفتار، هویت اجتماعی و حتی افکار جوانان روستایی را به شدت تحت تاثیر قرار داده است (امیرپور و گریوانی، ۱۳۹۲، ص. ۲۴). از طرف دیگر، آنچه امروزه یک جوان به ویژه یک جوان روستایی در جامعه با آن روبرو است و از طریق رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی مختلف به او القاء می‌شود، با سبک زندگی او و خانواده‌اش که ریشه در فرهنگ و تمدن اجداد و نیاکانش دارد، متفاوت است. به همین دلیل یکی از موضوعاتی که به شدت مورد توجه سیاستگذاران قرار گرفته است، ارتباط این جوانان با شبکه‌های اجتماعی می‌باشد (عبداللهی، ۱۳۹۴، ص. ۱۶۲). هر روستا دارای یک فرهنگ واحد و فرهنگ آن یک کلیت یکپارچه‌ای را ایجاد می‌کند که فرهنگ یکپارچه تعیین کننده تمام ویژگی‌های زندگی افراد و جوانان آن روستا است. روستاهای ایران در چند سال‌های اخیر، از نظر شیوه زندگی و ارزش‌های فرهنگی و اعتقادی دستخوش تغییرات مهمی شده است (رضوی‌زاده، ۱۳۸۴، ص. ۳۴). بنابراین دیگر نمی‌توان روستاها را مقرر سنت و اعتقادات گذشته و شهر را مرکز مدرن شدن قلمداد کرد. لذا، در نتیجه ورود رسانه‌ها از جمله شبکه‌های اجتماعی به درون جامعه روستایی، ارزش‌ها و اعتقادات در حال از بین رفتن هستند و جای خود را به ارزش‌ها نو می‌دهند. همین امر سبب شده بین جوانان نسل امروز در روستا و پدرانشان تفاوت اساسی در طرز فکر، ارزش‌ها و حتی سبک زندگی به وجود بیاید (فاضلی، ۱۳۸۷، ص. ۶۴). از زمان ظهور شبکه‌های اجتماعی به ویژه در مناطق روستایی، و همچنین به دلیل اهمیت موضوع، محققان از ابعاد مختلفی به بررسی آثار و پیامدهای مثبت و منفی استفاده از این فناوری پرداخته‌اند. در پژوهش حاضر سعی شده است به مهم‌ترین مطالعات صورت گرفته به صورت مختصر پرداخته شود. به اعتقاد خوشنویس (۱۳۸۹) تأثیرات شبکه‌های ارتباطی و اطلاعاتی را می‌توان در پنج بعد سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، مذهبی و روانی مورد کنکاش قرار داد. نتایج پژوهش امیدعلی (۱۳۹۱) که به بررسی و ارزیابی نقش ماهواره و رسانه‌های ارتباطی بر سبک زندگی جوانان پرداخته بود نشان داد، رسانه‌های ارتباطی و شبکه‌های اینترنتی به شدت در تلاش هستند که زندگی جوانان ایرانی را تحت تاثیر قرار دهند و به طرف شیوه زندگی غربی سوق داده شوند. همچنین، در مطالعه‌ای که توسط بال، دسبرو و لوریت (۲۰۱۲) صورت گرفت نشان داده شد که رسانه‌های جمعی و شبکه‌های اجتماعی امروزی نقش پررنگی را در ارتباطات اجتماعی و خانوادگی بازی می‌کنند و سبک زندگی جوانان را تحت تاثیر قرار می‌دهد. در تایید این نتایج، هدی، سچوپ، توسی و وانگر (۲۰۱۰) نشان دادند که شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های مدرن باعث ایجاد و شکل‌گیری ارزش‌های جدیدی برای جوانان نسل امروزی شده‌اند و همین امر باعث ایجاد یک شکاف ارزشی بین جوانان با نسل قبلی شود. عدلی‌پور و کیخایی (۱۳۹۱) تحت عنوان تبیین جامعه شناختی تاثیر اجتماعی شبکه فیسبوک بر هویت قومی کاربران ترک در

ایران انجام داده‌اند که یافته‌های پژوهش نشان داد که بین مدت زمان عضویت، میزان مشارکت و فعال بودن، واقعی تلقی کردن محتوای مطالب ارائه شده و اهداف و انگیزه کاربران ترک در استفاده از شبکه اجتماعی فیسبوک با هویت قومی آنها رابطه مثبت و مستقیمی وجود دارد. همچنین، کاربران ترک سعی میکنند از تمامی امکانات فیسبوک برای معرفی خود به سان یک هویت قومی، مطرح ساختن دیدگاه‌های خود در راستای حفظ هویت و تداوم فرهنگ خویش و بیان مطالب اجتماعی سیاسی خود استفاده کنند. در همین رابطه رضوی‌زاده (۱۳۸۴) در پایان‌نامه دوره دکتری خود با عنوان بررسی تاثیرات ارتباطات در تمایل به تغییر سبک زندگی در جامعه روستایی، نشان داد که رسانه‌ها در تغییر نگرش جوانان روستا به زندگی شهری و تغییر سبک زندگی آنها که حاصل آن مهاجرت و هجوم چشم‌گیر جوانان روستایی به طرف شهرها بوده است، نقش اصلی را ایفا کردند. بنابراین، از آنجا که مطالعه کمتری بر روی جوانان روستایی صورت گرفته، هدف از این مقاله تحلیل و بررسی تغییرات ایجاد شده در سبک زندگی جوانان، به ویژه جوانان روستایی در اثر استفاده و عضویت در شبکه‌های اجتماعی به وجود آمده، می‌باشد. لذا، محور اصلی این پژوهش ورود شبکه‌های اجتماعی به جامعه روستایی و پیامدهای آن در سبک زندگی جوانان روستایی است.

مواد و روش‌ها

• قلمرو جغرافیایی تحقیق

شهرستان پیرانشهر یکی از شهرستان‌های استان آذربایجان غربی در شمال غربی ایران است. مرکز این شهرستان، شهر پیرانشهر است. شهرستان پیرانشهر از شمال به نقده و اشنویه، از جنوب به سردشت، از شرق به مهاباد و از غرب به مرز ایران و عراق محدود می‌شود. مرکز این شهرستان در درازای خاوری ۴۵ درجه و ۸ دقیقه و پهنای شمالی ۳۶ درجه و ۴۲ دقیقه و در ارتفاع ۱۴۶۰ متری از سطح دریا واقع شده است. کوه‌های بلندی چون سیاه کوه در شمال و شیخان در جنوب این منطقه سر برافراشته و از همین کوه‌ها چشمه‌های رود زاب روان است. اقتصاد شهرستان بیشتر متکی به کشاورزی و دامپروری است. طوری که به علت کوهستانی بودن و وجود دشت‌ها و مراتع وسیع یکی از قطب‌های دامداری و کشاورزی استان محسوب می‌شود. شهرستان پیرانشهر دارای ۲۵۸۵۱ هکتار زمین آبی و ۱۹۴۱۴ هکتار زمین دیم می‌باشد، که در ۱۴۸ آبادی گسترش یافته است. کل شهرستان ۲۴۰۲ کیلومتر مربع مساحت دارد. شهرستان پیرانشهر در جلگه واقع بوده و دارای آب و هوای سردسیری است. متوسط بارندگی سالیانه در این شهرستان حدود ۴۷۵ میلیمتر می‌باشند (مرکز آمار و اطلاعات جهاد کشاورزی، ۱۳۹۳). شهرستان پیرانشهر به مرکزیت پیرانشهر، طبق آخرین تقسیمات دارای ۲ بخش، ۵ دهستان، ۲ نقطه شهری است.

• روش تحقیق

روش تحقیق به کار رفته در این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی، و از نظر شیوه جمع آوری و دریافت اطلاعات در حوزه مطالعات میدانی و همچنین از نظر ماهیت، کمی می‌باشد. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه و مصاحبه حضوری که از متداول‌ترین ابزار اندازه‌گیری در تحقیق توصیفی هستند، می‌باشد. از آنجا که نمی‌توان برای جوانی مرز سنی یا محدوده خاصی را تعریف کرد، از این رو به صلاحدید اساتید و صاحب‌نظران، بازه سنی ۱۸ تا ۳۰ سال را برای جوانان روستایی در منطقه مذکور در نظر گرفته شد. جامعه آماری تحقیق حاضر، شامل جوانان روستایی (۴ روستای شیلیم‌جاران، خراپه، زنگ‌آباد و زنیونجیان) از بخش لاجان شرقی از توابع شهرستان پیرانشهر، که همگی در روستا زندگی می‌کنند، می‌باشند (N= ۲۳۰). از این تعداد ۱۴۲ نفر با استفاده از جدول کرجسی و مورگان و روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. پرسشنامه مورد نظر که با هدف بررسی تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر سبک زندگی جوانان روستایی، در دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان در قالب ۵ زیربخش نوع پوشاک، نوع تغذیه، سطح بهداشت و فرهنگ، شیوه گفتار و نحوه گذارندن فراغت با ۳۰ گویه طراحی شد. هر یک از گویه‌ها در قالب طیف لیکرت ۵ قسمتی از خیلی کم=۱ تا خیلی زیاد=۵ مورد سنجش قرار گرفت. برای سنجش اعتبار یا روایی پرسشنامه از نظر اساتید گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان کمک گرفته شد. همچنین، پایایی این پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ بین ۰/۶۶ تا ۰/۸۰ محاسبه شد.

داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار SPSS ۲۰ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش توصیفی و استنباطی انجام شده است.

یافته‌های تحقیق

• ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای افراد پاسخگویان

بر اساس نتایج به دست آمده از جدول (۱)، بیشتر افراد نمونه (۱۰۸ نفر، ۷۶/۱ درصد) مرد، و مابقی (۳۴ نفر، ۲۳/۹ درصد) زن هستند. از این تعداد، سن ۲۶/۸ درصد پاسخگویان، ۲۰ سال و کمتر می‌باشد، در حالی که بیش از ۴۰ درصد آنها بین ۲۱ تا ۲۵ سال سن دارند. همچنین، ۳۲/۴ درصد از مجموع همه افراد پاسخگو هم ۲۶ سال و بیشتر سن دارند. مطابق با یافته‌های به دست آمده، از مجموع کل تعداد پاسخگویان، بیش از ۵۲ درصد در سطح سیکل و پایین‌تر و ۳۵/۲ درصد در سطح مدرک دیپلم دارای تحصیلات بودند. در صورتی که فقط ۱۲/۷ درصد (۱۸ نفر) آنها دارای مدارک دانشگاهی در سطح مدرک کاردانی و بالاتر بودند. جدول زیر نشان می‌دهد که، حدود ۶۰ درصد افراد پاسخگو در روستاهای مورد مطالعه، در طول شبانه روز ۱ ساعت و کمتر از اینترنت استفاده می‌کنند. همچنین، طبق این نتایج، ۲۴/۶ درصد افراد بین ۲ تا ۴ ساعت، و ۱۶/۲ درصد ۵ ساعت و بیشتر در طول شبانه روز از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند. از مجموع کل تعداد افراد نمونه تنها ۱۶/۹ درصد افراد اعلام کردند که جهت انجام بحث‌های تخصصی و علمی به عضویت گروه‌ها و شبکه‌های اجتماعی درآمده‌اند. در حالی که، اهداف مابقی افراد نمونه شامل، در جریان بودن اخبار (۲۸/۲ درصد)، پرکردن اوقات فراغت (۲۶/۸ درصد)، ارتباط با دوستان (۱۹/۷ درصد) و سایر اهداف (۸/۵ درصد) می‌باشد. قابل ذکر است که، نزدیک به ۸۰ درصد به صورت عادی، و مابقی افراد به صورت مدیرگروه در شبکه‌های اجتماعی فعالیت دارند (جدول ۱).

جدول ۱. ویژگی‌های فردی افراد نمونه (n=۱۴۲)

متغیر	سطوح متغیر	فراوانی	درصد
سن	۲۰ سال و کمتر	۳۸	۲۶/۸
	۲۱ تا ۲۵ سال	۵۸	۴۰/۸
	۲۶ سال و بیشتر	۴۶	۳۲/۴
	کل	۱۴۲	۱۰۰
جنسیت	مرد	۱۰۸	۷۶/۱
	زن	۳۴	۲۳/۹
	کل	۱۴۲	۱۰۰
مدرک تحصیلی	سیکل و پایین‌تر	۷۴	۵۲/۱
	دیپلم	۵۰	۳۵/۲
	فوق دیپلم و بالاتر	۱۸	۱۲/۷
	کل	۱۴۲	۱۰۰
میزان استفاده از اینترنت در طول روز	۱ ساعت و کمتر	۸۴	۵۹/۲
	۲ تا ۴ ساعت	۳۵	۲۴/۶
	۵ ساعت و بیشتر	۲۳	۱۶/۲
	کل	۱۴۲	۱۰۰
هدف از حضور در شبکه‌های اجتماعی	بحث تخصصی و علمی	۲۴	۱۶/۹
	پر کردن اوقات فراغت	۳۸	۲۶/۸
	ارتباط با دوستان و دیگران	۲۸	۱۹/۷
	اخبار	۴۰	۲۸/۲
	سایر اهداف	۱۲	۸/۵
	کل	۱۴۲	۱۰۰
نوع عضویت در شبکه‌های اجتماعی	عادی	۱۱۲	۷۸/۹
	مدیر گروه	۳۰	۲۱/۱
	کل	۱۴۲	۱۰۰

رتبه‌بندی دیدگاه‌های جوانان روستایی در مورد تاثیر شبکه‌های اجتماعی در زندگی روزمره آنها در این بخش از تحقیق، به منظور کنکاش در مورد اینکه جوانان روستایی در کدام ابعاد بیشتر تحت تاثیر شبکه‌های اجتماعی قرار گرفتند، رتبه‌بندی گویه‌ها و در نهایت رتبه‌بندی مؤلفه‌ها انجام شد.

• نوع پوشاک

بر پایه یافته‌های حاصل از جدول (۲)، از بین ۶ گویه مورد پرسش قرار گرفته در قالب طیف لیکرت، گویه " در انتخاب نوع لباس خیلی سختگیرانه عمل می‌کنم" (میانگین ۳/۳۰)، در رتبه اول قرار گرفته است. همچنین، گویه‌های " دوست دارم لباسم در بین افراد به چشم بیاید" و " از لباس‌هایی که مد هستند استفاده می‌کنم" به ترتیب با میانگین‌های ۳/۱۹ و ۲/۹۷ در اولویت‌های دوم و سوم قرار گرفتند. در حالی که گویه " نظر دیگران در انتخاب لباس برای من مهم است" (میانگین ۲/۹۵)، در ششم دهم جا گرفت.

جدول ۲. اولویت‌بندی گویه‌های مربوط به نوع پوشاک (n=۱۴۲)

اولویت	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	گویه‌ها
۱	۰/۳۴۸۴	۱/۱۵	۳/۳۰	در انتخاب نوع لباس خیلی سختگیرانه عمل می‌کنم
۲	۰/۳۶۳۶	۱/۱۶	۳/۱۹	دوست دارم لباسم در بین افراد به چشم بیاید
۳	۰/۳۸۰۴	۱/۱۳	۲/۹۷	از لباس‌هایی که مد هستند استفاده می‌کنم
۴	۰/۳۸۷۴	۱/۱۷	۳/۰۲	قیمت لباس برایم مهم است
۵	۰/۴۰۶۷	۱/۲۰	۲/۹۵	نظر دیگران در انتخاب لباس برای من مهم است
۶	۰/۴۱۲۵	۱/۲۵	۳/۰۳	در انتخاب لباس، رنگ شاد را بیشتر ترجیح می‌دهم

• نوع تغذیه

در این بخش بررسی‌ها نشان داد، که گویه "غذاهای آماده را مفید نمی‌دانم" (میانگین ۳/۴۸)، در اولویت قرار دارد، اما گویه "در انتخاب و خرید مواد غذایی به مارک آن توجه می‌کنم" (میانگین ۳/۱۷)، رتبه آخر را به خود اختصاص داد. همچنین، گویه‌های "از غذاهایی که در شبکه‌های اجتماعی تبلیغ می‌شود خوشم می‌آید و دوست دارم آنها را تهیه کنم" و "غذاهای خانگی را به سایر غذاهای آماده ترجیح می‌دهم" با میانگین‌های ۳/۳۵ و ۳/۳۰، به ترتیب در اولویت‌های دوم و سوم قرار گرفتند (جدول ۳).

جدول ۳. اولویت‌بندی گویه‌های مربوط به نوع تغذیه (n=۱۴۲)

اولویت	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	گویه‌ها
۱	۰/۳۱۰۳	۱/۰۸	۳/۴۸	غذاهای آماده را مفید نمی‌دانم
۲	۰/۳۳۱۳	۱/۱۱	۳/۳۵	از غذاهایی که در شبکه‌های اجتماعی تبلیغ می‌شود خوشم می‌آید و دوست دارم آنها را تهیه کنم.
۳	۰/۳۴۳۱	۱/۱۶	۳/۳۰	غذاهای خانگی را به سایر غذاهای آماده ترجیح می‌دهم
۴	۰/۳۷۲۶	۱/۱۷	۳/۱۴	تمایل دارم از غذاهای سنتی استفاده کنم.
۵	۰/۳۸۴۸	۱/۲۲	۳/۱۷	بیشتر دوست دارم غذاهای مصرف کنم که دیگران هم مصرف می‌کنند.
۶	۰/۴۰۷۸	۱/۲۴	۳/۰۴	در انتخاب و خرید مواد غذایی به مارک آن توجه می‌کنم.

• سطح بهداشت و فرهنگ

با توجه به نتایج به دست آمده، گویه "آراستگی و تمیزی برای من یک اولویت است" (میانگین ۳/۵۰)، در بین گویه‌های مربوطه به سطح بهداشت و فرهنگ افراد در رتبه نخست قرار دارد، در حالی که گویه "آرایشگاه رفتن یکی از اولویت‌های من در هر هفته است" (میانگین ۲/۹۵)، نسبت به سایر گویه‌های دیگر در رتبه آخر قرار دارد.

جدول ۴. اولویت بندی گویه های مربوط به سطح بهداشت و فرهنگ (n=۱۴۲)

اولویت	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	گویه ها
۱	۰/۳۰۲۸	۱/۰۶	۳/۵۰	آراستگی و تمیزی برای من یک اولویت است
۲	۰/۳۰۵۹	۱/۰۸	۳/۵۳	داشتن وسایل شخصی آرایشی و بهداشتی برایم بسیار مهم است
۳	۰/۳۲۲۵	۱/۱۰	۳/۴۱	بهداشت ناخن و دندان خیلی برایم مهم است.
۴	۰/۳۷۷۴	۱/۱۷	۳/۱۰	موهایم را همراه با مد روز آرایش می کنم.
۵	۰/۳۸۳۱	۱/۲۳	۳/۲۱	من اگر فرصت داشته باشم دوستدارم هر روز استحمام کنم.
۶	۰/۴۰۶۷	۱/۲۰	۲/۹۵	آرایشگاه رفتن یکی از اولویت های من در هر هفته است

• شیوه گفتار

یافته های حاصله از جدول (۵) نشان داد، از بین ۶ گویه مورد پرسش قرار گرفته مربوط به شیوه گفتار، گویه "دوست دارم از لهجه محلی خودم در گفتارم استفاده کنم" (میانگین ۳/۵۴)، در رتبه اول قرار گرفته است. همچنین، گویه های "از رسانه های ارتباطات جمعی برای اصلاح شیوه بیانم استفاده می کنم" و "اعتقاد دارم لهجه محلی و روستایی من شیرین تر از لهجه مردم شهری است" به ترتیب با میانگین های ۳/۴۰ و ۳/۳۳ در اولویت های دوم و سوم قرار گرفتند. در حالی که، گویه "حرف زدن مانند آدمای شهری را دوستدارم" (میانگین ۳/۰۴)، در رده ششم جا گرفت.

جدول ۵. اولویت بندی گویه های مربوط به شیوه گفتار (n=۱۴۲)

اولویت	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	گویه ها
۱	۰/۲۹۶۶	۱/۰۵	۳/۵۴	دوست دارم از لهجه محلی خودم در گفتارم استفاده کنم
۲	۰/۳۳۲۳	۱/۱۳	۳/۴۰	از رسانه های ارتباطات جمعی برای اصلاح شیوه بیانم استفاده می کنم
۳	۰/۳۴۲۳	۱/۱۴	۳/۳۳	اعتقاد دارم لهجه محلی و روستایی من شیرین تر از لهجه مردم شهری است
۴	۰/۳۵۰۸	۱/۲۰	۳/۴۲	از گروه های مجازی که با لهجه محلی اطلاعات رد و بدل می کنند بیشتر برای عضو شدن استقبال می کنم
۵	۰/۳۶۲۲	۱/۱۷	۳/۲۳	در برخورد با مردم شهری طوری صحبت می کنم که آنها احساس نکنند من روستایی هستم.
۶	۰/۴۰۴۶	۱/۲۳	۳/۰۴	حرف زدن مانند آدمای شهری را دوستدارم

• نحوه گذراندن اوقات فراغت

نتایج به دست آمده از جدول (۶) نشان می دهد، در بین ۶ گویه نحوه گذراندن اوقات فراغت، گویه "روزانه حتماً به وقتی را به تماشای تلویزیون اختصاص می دهم" (میانگین ۳/۵۵) در اولویت می باشد. همچنین، نتایج حاصله نشانگر این است که گویه "روزنامه های محلی و ملی را پیگیری می کنم" (میانگین ۳/۲۴)، نسبت به بقیه گویه ها در رده آخر قرار دارد. همچنین، گویه های "دوست دارم زیاد مسافرت کنم و جاهای مختلف را ببینم" و "دوستدارم بیشتر با افراد خانواده ام و قتم را سپری کنم" با میانگین های ۳/۴۷ و ۳/۳۵ به ترتیب در اولویت های دوم و سوم قرار گرفتند.

جدول ۶. اولویت‌بندی گویه‌های مربوط به نحوه گذارندن اوقات فراغت (n=۱۴۲)

اولویت	ضرب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	گویه‌ها
۱	۰/۳۱۵۴	۱/۱۲	۳/۵۵	روزانه حتماً به وقتی را به تماشای تلویزیون اختصاص می‌دهم
۲	۰/۳۳۱۴	۱/۱۵	۳/۴۷	دوست دارم زیاد مسافرت کنم و جاهای مختلف را ببینم.
۳	۰/۳۴۳۰	۱/۱۵	۳/۳۵	دوستدارم بیشتر با افراد خانواده‌ام وقتم را سپری کنم
۴	۰/۳۴۴۰	۱/۰۹	۳/۱۷	بحث کردن با افراد مختلف در شبکه‌های اجتماعی را ترجیح می‌دهم.
۵	۰/۳۵۱۹	۱/۲۰	۳/۴۱	کتاب خواندن در اولویت کارهای من در زمان اوقات فراغت قرار دارد
۶	۰/۳۶۱۱	۱/۱۷	۳/۲۴	روزنامه‌های محلی و ملی را پیگیری می‌کنم

رتبه‌بندی مؤلفه‌ها

در این مرحله از تحقیق، هر پنج مؤلفه با هم مورد مقایسه قرار گرفتند. نتایج به‌دست آمده در جدول (۷) نشان داده شده است. این نتایج نشان می‌دهد که مؤلفه "نوع تغذیه" (میانگین ۱۹/۶۰) در رتبه اول، و مؤلفه "سطح بهداشت و فرهنگ" (میانگین ۱۴/۹۷) نسبت به بقیه مؤلفه‌های دیگر، در رتبه پنجم قرار دارد.

جدول ۷. اولویت‌بندی مؤلفه‌های سبک‌های زندگی (n=۱۴۲)

اولویت	ضرب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	مؤلفه
۱	۰/۱۴۵۹	۲/۸۶	۱۹/۶۰	نوع تغذیه
۲	۰/۱۵۸۷	۳/۲۱	۲۰/۲۲	گذارندن اوقات فراغت
۳	۰/۱۷۵۱	۳/۵۰	۱۹/۹۸	شیوه گفتار
۴	۰/۱۸۱۵	۳/۳۹	۱۸/۶۷	نوع پوشاک
۵	۰/۲۲۲۰	۴/۳۵	۱۹/۷۵	سطح بهداشت و فرهنگ

تأثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته‌ی تحقیق (سبک زندگی)

نتایج حاصل از آزمون T

نتایج مقایسه میانگین بر حسب جنسیت در استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با توجه به دو سطحی بودن متغیرهای مستقل، و فاصله ای بودن مقیاس متغیر وابسته از آزمون t استفاده شد. شایان ذکر است که قبل از انجام آزمون‌های مقایسه‌ی میانگین، با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف^۲، از نرمال بودن جامعه اطمینان حاصل شد. نتایج آزمون t نشان داد که، بین جوانان دختر و پسر نسبت به تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر سبک زندگی آنها اختلاف معنی‌داری در سطح یک درصد وجود دارد (t=3/21, sig=0/003)، به طوری که می‌توان گفت دختران جوان (میانگین: ۴۴/۱۳)، در قیاس با پسران جوان (میانگین: ۴۰/۹۴)، در روستاها بیشتر تحت تاثیر شبکه‌های اجتماعی قرار گرفتند (جدول ۸).

جدول ۸. تأثیر جنسیت بر متغیر وابسته تحقیق (n=۱۴۲)

متغیر	سطوح متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	مقدار t	Sig.
جنسیت	مرد	۱۰۸	۴۰/۹۴	۵/۸۱	**۳/۲۱	۰/۰۰۳
	زن	۳۴	۴۴/۱۳	۶/۳۰		

p≤0/05 : * p≤0/01 : **

• همبستگی بین متغیرهای مستقل تحقیق و متغیر وابسته

به منظور تعیین همبستگی بین متغیرهای مستقل تحقیق و در سبک زندگی جوانان روستایی، برای همه متغیرهای مورد استفاده از ضریب همبستگی پیرسون^{۱۳} استفاده شد. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که بین متغیرهای سن جوانان روستایی و میزان استفاده از اینترنت با تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر سبک زندگی آنها همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود دارد، ولی بین متغیرهای میزان تحصیلات و هدف جوانان روستایی از عضویت در این شبکه‌ها با تاثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی بر سبک زندگی آنها همبستگی معنی‌داری مشاهده نگردید (جدول ۹).

جدول ۹. همبستگی بین متغیرهای تحقیق و سبک زندگی جوانان روستایی (n=۱۴۲)

متغیر	تعداد	ضریب همبستگی r	Sig.
سن	۱۴۲	**۰/۳۳۵	۰/۰۰۱
میزان تحصیلات	۱۴۲	۰/۰۲۴	۰/۷۵۱
میزان استفاده از اینترنت	۱۴۲	**۰/۴۲۳	۰/۰۰۱

p≤0/001 : ** †: برای تعیین همبستگی، از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است.

با توجه به یافته‌های حاصل از جدول (۹)، به غیر از متغیرهای میزان تحصیلات و هدف جوانان روستایی از عضویت در شبکه‌ها، دو متغیر دیگر، یعنی سن جوانان روستایی و میزان استفاده از اینترنت با تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر سبک زندگی آنها همبستگی مثبت و معنی‌داری نشان می‌دهند. به عبارت دیگر، میزان تاثیرپذیری جوانان روستایی و تغییر در سبک زندگی آنها تابع میزان تحصیلات و هدف جوانان روستایی از عضویت در شبکه‌های اجتماعی نمی‌باشد. بر اساس ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده، بین سن جوانان روستایی با تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر سبک زندگی آنها رابطه‌ی مثبت و معنی‌داری وجود دارد (sig=0/001 , r=0/335). همچنین، متغیر میزان استفاده از اینترنت با تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر سبک زندگی آنها دارای رابطه‌ی مثبت و معنی‌دار می‌باشد (sig=0/001 , r=0/423).

تحلیل رگرسیون چندگانه

جهت برآورد تأثیر جمعی متغیرهای مستقل (سن و میزان استفاده از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی) بر تاثیر شبکه‌ها و فضای مجازی در سبک زندگی جوانان روستایی از رگرسیون چندگانه ۱۴ استفاده شده است. شایان توجه است که رگرسیون چندگانه با استفاده از ترکیب خطی چند متغیر مستقل به پیش‌گویی متغیر وابسته می‌پردازد. لذا در این تحقیق با توجه به اینکه مقدار آماره دوربین-واتسون ۱۵ و ۱/۹۸ می‌باشد که بین ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بین خطاها (تفاوت بین مقدار واقعی و مقدار پیش‌بینی شده توسط معادله رگرسیون) همبستگی وجود ندارد و می‌توان از رگرسیون استفاده کرد. به منظور تعیین معادله رگرسیون تاثیر شبکه‌ها و فضای مجازی در سبک زندگی جوانان روستایی از روش رگرسیون خطی گام به گام^{۱۶} استفاده شد. روش گام به گام، روشی است که در آن قوی‌ترین متغیرها یک به یک وارد معادله می‌شوند و این کار تا زمانی ادامه می‌یابد که خطای آزمون معنی‌داری به پنج درصد برسد. بدین ترتیب متغیرهای (سن و میزان استفاده از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی) که همبستگی معنی‌داری با متغیر وابسته داشتند، یک به یک و در

سه گام وارد معادله‌ی رگرسیون گردیدند. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که معادله‌ی رگرسیون در سطح یک درصد معنی دار می‌باشد. دو متغیر سن و میزان استفاده از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی در مجموع ۳۲/۲ درصد از تغییرات مربوط به تاثیرات سبک زندگی را تبیین نمودند. با توجه به بنای به دست آمده، متغیر عوامل آموزشی، بیشترین سهم را در تبیین متغیر وابسته دارا می‌باشد (جدول ۱۰).

جدول ۱۰. تحلیل رگرسیون چندگانه (متغیر وابسته: تاثیر سبک زندگی جوانان روستایی) (n=۱۴۲)

متغیر	B	Beta	t	Sig.
مقدار ثابت	۱۰/۲۵	-	۳/۱۲	۰/۰۰۲
میزان استفاده از اینترنت (X ₁)	۰/۳۵۷	۰/۳۵۶	۴/۵۴	۰/۰۰۰
سن (X ₂)	۰/۵۴۲	۰/۳۲۴	۴/۲۱	۰/۰۰۰

R=۰/۶۰۶ R²=۰/۳۲۲ R²_{Ad}=۰/۳۵۷ F=۸/۵۰ Sig=۰/۰۰۱ D.W=۱/۹۸

بنابراین معادله‌ی خطی رگرسیون به قرار زیر است:

$$Y = \text{Constant} + b_1(x_1) + b_2(x_2)$$

$$Y = 10/25 + 0/357(x_1) + 0/542(x_2)$$

بحث، نتیجه‌گیری

مهم‌ترین مسأله‌ای که امروزه جامعه روستایی در کشور ما با آن روبرو است، سبک‌های زندگی متفاوت در جامعه است که سبب سردرگمی جوانان و زمینه انحراف و آسیب‌های اجتماعی آنان را فراهم می‌کند. لذا در این پژوهش، به بررسی تغییرات ایجاد شده در سبک زندگی جوانان، به ویژه جوانان روستایی که در اثر استفاده و عضویت در شبکه‌های اجتماعی به وجود آمده، پرداخته شده است. به منظور سنجش میزان تاثیر شبکه‌های اجتماعی در شیوه و سبک زندگی جوانان به ویژه در نواحی روستایی، پرسشنامه‌ای در قالب ۵ زیربخش نوع پوشاک، نوع تغذیه، سطح بهداشت و فرهنگ، شیوه گفتار و نحوه گذارندن اوقات فراغت با ۳۰ گویه طراحی شد، که در آن از پاسخگویان خواسته شد تا میزان اهمیت هر یک از گویه‌ها را مشخص کنند. براساس یافته‌های حاصل از پژوهش، عضویت در شبکه‌های اجتماعی در تغییر سبک زندگی جوانان روستایی تاثیر ملموسی به جا گذاشته است. به عبارت دیگر، نشان داده شد که جوانان روستایی با قرار گرفتن در جریان تبلیغات در دنیای مجازی تحت تاثیر قرار خواهند گرفت و میزان گرایش جوانان روستایی به سبک زندگی شهری بیشتر می‌شود. این بخش از نتایج تحقیق حاضر با نتایج پژوهش‌های ذلفقاری و همکاران (۱۳۹۲)؛ صلاحی اصفهانی و خجسته نسب (۱۳۹۳) و فرهنگی و کیا (۱۳۹۱)، هم‌خوانی دارد. درواقع، آنچه امروز جوانان به ویژه جوانان روستایی در جامعه شاهد آن هستند و از طریق رسانه‌های مختلف، از جمله شبکه‌های مجازی به آنها آفای می‌شود با اعتقادات، باورها و سبک‌های زندگی خانواده‌های مذهبی و اصیل روستایی در کشور ما، که ریشه در فرهنگ و سنت دارد، متفاوت است. نتایج تحقیق نشان داد که در رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به نوع پوشاک، گویه "در انتخاب نوع لباس خیلی سختگیرانه عمل می‌کنم" (میانگین ۳/۳۰)، و "دوست دارم لباسم در بین افراد به چشم بیاید" با میانگین‌های ۳/۱۹ در اولویت‌های اول و دوم قرار گرفتند. لیونینگ ستون^{۱۷} (۲۰۰۲) نیز نتایج این تحقیق را تایید می‌کند و معتقد است که تاثیر بالقوه اشکال فناوری اطلاعاتی از جمله شبکه‌های اجتماعی با همه ابعاد سبک زندگی یک فرد در ارتباط است. در واقع، گسترش شبکه‌های اجتماعی فرصت‌های جدیدی را برای دسترسی، تنوع و شناخت نوع لباس و پوشاک جوامع شهری فراهم کرده، که همین امر، بر نحوه پوشش جوانان روستایی تاثیر مستقیمی به جا گذاشته است. در بخش دیگر از تحقیق که نتایج قابل توجهی داشت، رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به شیوه گفتار بود. نتایج این بخش نشان داد که جوانان روستایی نسبت به شیوه گفتار و لهجه محلی و مادری خود تعصب بهتری دارند تا سایر ابعاد. چنانچه یافته‌های حاصله از جدول (۵) نشان داد، از بین ۶ گویه مورد پرسش قرار گرفته مربوط به شیوه گفتار، گویه "دوست دارم از لهجه محلی خودم در گفتارم استفاده کنم" (میانگین ۳/۵۴)، در رتبه اول قرار گرفته است. در حالی که، گویه "حرف زدن مانند آدم‌های شهری را دوست دارم" (میانگین ۳/۰۴)، در رده ششم جا گرفت. نتایج تحقیقات به دست آمده از پژوهش هادی و همکاران (۲۰۱۰)، که در آلمان انجام شده، و نتایج تحقیقات بشیر و افراسیابی (۱۳۹۰) در ایران با نتایج تحقیق حاضر همپوشانی

ندارد. فناوری‌های اطلاعات و ارتباطی به طور کلی و شبکه‌های اجتماعی به‌طور خاص، به فناوری جوانان تبدیل شده است. قشر جوان اعضای اصلی و عمده این شبکه‌ها هستند. لذا همین امر، تا اندازه زیادی بر زندگی اعضا اثرگذار هستند و حتی سبک پوشش، ادبیات گفتاری و چگونگی حضور در فضای مجازی را تحت تأثیر قرار دهند. در نتیجه با توجه به حضور مکرر پژوهشگر تحقیق حاضر در محل مورد مطالعه و مصاحبه‌های صورت گرفته با افراد نمونه چنین استنباط می‌شود که از طرفی، یافته‌ها نشان می‌دهد در شرایط حاضر جوانان به جای اینکه صرفاً دنباله‌روی سبک‌های زندگی از پیش تعیین شده در نظام اجتماعی باشند، تا حدودی انتخاب‌ها و موقعیت‌ها را خود تعیین می‌کنند، البته خاستگاه اجتماعی و خانواده به عنوان بستری مهم که جوانان روستایی در آن بزرگ می‌شوند، همچنان اهمیت خود را حفظ کرده است. از سوی دیگر، با توجه به این که پاسخ دهندگان، گاه به دنبال پنهان نمودن برخی از آسیب‌های اجتماعی خود بودند، لذا برخی از ملاحظات را در پر کردن پرسشنامه مد نظر قرار دادند. در بخش دیگر تحقیق حاضر، هر پنج مؤلفه اصلی با هم مورد مقایسه قرار گرفتند. نتایج به‌دست آمده در جدول (۷) نشان داده شده است. این نتایج نشان می‌دهد که مؤلفه "نوع تغذیه" (میانگین ۱۹/۶۰) در رتبه اول، و مؤلفه "سطح بهداشت و فرهنگ" (میانگین ۱۴/۹۷) نسبت به بقیه مؤلفه‌های دیگر، در رتبه پنجم قرار دارد. نتایج این بخش از تحقیق، توسط نتایج تحقیقات معمار و همکاران (۱۳۹۱)؛ آنا (۲۰۰۲) و اکبری (۱۳۸۹) مورد تایید قرار گرفت. مطالعات نشان می‌دهد که شبکه‌های اجتماعی در چند سال اخیر، سبک‌های زندگی جوانان به ویژه جوانان روستایی را به شیوه‌های جدید زندگی دیجیتال پیوند زده است. با توجه به یافته‌های حاصل از جدول (۹)، به غیر از متغیرهای میزان تحصیلات و هدف جوانان روستایی از عضویت در شبکه‌ها، دو متغیر دیگری، یعنی سن جوانان روستایی و میزان استفاده از اینترنت با تأثیر شبکه‌های اجتماعی و اینترنت بر سبک زندگی آنها همبستگی مثبت و معنی داری نشان می‌دهند. به عبارت دیگر، میزان تأثیرپذیری جوانان روستایی و تغییر در سبک زندگی آنها تابع میزان تحصیلات و هدف جوانان روستایی از عضویت در شبکه‌های اجتماعی نمی‌باشد. همچنین، در معادله رگرسیون می‌توان گفت مهم‌ترین متغیری که در تبیین سبک زندگی جوانان روستایی نقش ایفا می‌کند، میزان استفاده از شبکه‌های مجازی و حضور در این فضاها می‌باشد. صلاحی اصفهانی و خجسته نسب (۱۳۹۳)، نیز در تحقیقات خود نتایج مشابهی را به دست آوردند. در واقع، هر چه سن افراد پایین‌تر باشد، بیشتر تحت تأثیر رسانه‌ها، شبکه‌ها و سایر برنامه‌های ارتباطی خواهند شد. در صورتی که افراد و جوانانی که از لحاظ بلوغ فکری و ذهنی به ثبات بیشتری رسیده‌اند، کمتر تحت تأثیر عوامل مذکور قرار می‌گیرند. از طرف دیگر، می‌توان گفت هرچه جوانان روستایی بیشتر وارد این محیط‌ها (شبکه‌های اجتماعی) شوند و زمان بیشتری را به آن اختصاص بدهند، بیشتر مجذوب تبلیغات و محیط دنیای مجازی می‌شوند. همین امر، زمینه‌ساز الگوبرداری از افراد سایر فرهنگ‌ها در نحوه پوشاک، تغذیه، گفتار و... شده است که در نهایت به تغییر سبک زندگی جوانان منجر خواهد شد. فضای مجازی شبکه‌های اجتماعی اینترنتی در بین جوانان روستایی یکی از مهم‌ترین ابزارها برای نمود یافتن اثرات شهری و جهانی شدن است.

پیشنهادها

- نتایج این تحقیق نشان داد که شبکه‌های اجتماعی می‌توانند تأثیر زیادی در سبک زندگی جوانان روستایی داشته باشند. چنانچه در جداول (۲، ۳، ۴ و ۶) نشان داده شده است، شبکه‌های اجتماعی موجب تحول بنیادین در نگرش جوانان روستایی نسبت به نوع پوشش، غذا، نحوه گذراندن اوقات فراغت و در کل باعث تغییر در بیشتر ابعاد سبک زندگی آنها شده است. لذا، پیشنهاد می‌شود در رسانه ملی و به ویژه محلی، غرور و تعصب مذهبی و دینی را تقویت کنیم و میل به امروزی شدن را با الهام گرفتن از آموزه‌های تمدن‌ساز اسلام و فرهنگ غنی اسلامی-ایرانی خویش و متناسب با هویت فرهنگی خود به فعلیت برسانیم.
- در بخش دیگر تحقیق و مطابق با جدول شماره (۸) نشان داده شد که دختران جوان روستایی نسبت به پسران بیشتر در معرض زیان‌های ناشی از شبکه‌های اجتماعی قرار دارند. برنامه‌ریزان می‌بایست بیشتر به تغییرات در حال وقوع و پیامدهای این شبکه‌های در دختران توجه کنند. مدارس دخترانه، گروه‌های دختران جوان در سطح روستاها باید کانون توجه باشند. همچنین، حضور فرهیختگان زن و

هنرمندان در شبکه‌های اجتماعی گروه‌های دختران می‌تواند گامی مثبت باشد و باعث شود که نه تنها شبکه‌های اجتماعی مضر نباشند، بلکه به رسانه‌ای در جهت تبلیغ و ترویج هویت ایرانی-اسلامی مبدل شود.

• با ایجاد شبکه‌های مخصوص نمایش لباس، فرهنگ و آداب رسوم محلی، لباس و مد با نظارت اهل فن می‌توان بخش عمده‌ای از تأثیرات منفی شبکه‌های اجتماعی را به تأثیرات مثبت تبدیل کرد. چرا که اگر زنان و دختران بدانند که برنامه‌های مورد علاقه خود را می‌توانند با کیفیت عالی و متنوع در شبکه‌های اجتماعی محلی و ملی پیدا کنند، بدون شک استقبال می‌کنند و به سراغ سایر شبکه‌ها نمی‌روند.

• مطابق جدول (۹)، متغیرهای سن و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی، دو عنصر تعیین کننده در تأثیرپذیری سبک زندگی جوانان روستایی هستند. چنانچه گروه‌های حساس سنی که هنوز از لحاظ شخصیتی و فکری به بلوغ و ثبات نرسیده‌اند، بیشتر در معرض معایب شبکه‌های اجتماعی قرار دارند. در همین راستا پیشنهاد می‌شود، جوانان روستایی را به عضویت در شبکه‌های علمی، شبکه‌های بومی و محلی تشویق کنیم و آنها را از خطرات و زیان‌های شبکه‌های نامناسب آگاه سازیم. در این بین خانواده‌ها می‌توانند نقش تعیین کننده‌ای داشته باشند و با تشویق و آگاه‌سازی جوانان به وظایف خود عمل کنند. از طرف دیگر، با حضور زیاد جوانان روستایی در دنیای مجازی، ایجاد شبکه‌های اجتماعی متناسب با قوانین اسلامی و ملی می‌تواند یکی از راهکارهای گسترش سبک زندگی اسلامی و دور کردن جوانان روستایی از سبک زندگی غربی باشد.

یادداشت‌ها

1. Annam	9. Garcia
2. Lima and Putnam	10. Leslie Larson & Gorman
3. Putnam	11. Haji, Lalonde, Durbin, & Benjamin
4. Wilska and Pedrozo	12. Kolmogorov_Smirnov Test
5. Headey, Schupp, Tucci & Wagner	13. Pearson correlation coefficient
6. Furht	14. Multiple Regression
7. Manly et al	15. Durbin -Watson
8. Ball, Desbrow, and Leveritt	16. Stepwise Method
17.	
18. Living stone	

فهرست منابع

۱. اکبری، احمد (۱۳۸۹)، نقش شبکه‌های اجتماعی در ایجاد و مهار بحران‌ها. فصلنامه ره آورد نور. شماره ۳۱، صص ۱۴۸-۱۲۷.
۲. امیدعلی، میثم (۱۳۹۱)، نقش شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی زبان در تغییر سبک زندگی جوانان ایرانی (با تأکید بر شبکه من و تو)، فصلنامه مطالعات جوان و رسانه، سال ۲، شماره ۵، صص ۶۵-۴۹.
۳. امیرپور، مهناز، و گریوانی، مریم (۱۳۹۲)، تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر سبک زندگی جوانان، فصلنامه دانش انتظامی خراسان شمالی، سال ۱، شماره ۳، صص ۳۹-۲۳.
۴. بسطامی، اسماعیل و جوادزاده، محمدعلی (۱۳۹۴)، تحلیل مرکزیت شبکه‌های اجتماعی در فضای سایبری با رویکرد مقابله با تهدیدات نرم، فصلنامه علمی-ترویجی پدافند غیرعامل، سال ۶، شماره ۳، صص ۷۹-۶۹.
۵. بشیر، حسن و افراسیابی، محمدصادق (۱۳۹۰)، شبکه‌های اجتماعی اینترنتی و سبک زندگی جوانان. مجله ره آورد نور، دوره ۴۳، شماره ۲.
۶. خوشنویس، ناهید (۱۳۸۹)، رسانه و سبک زندگی. ماهنامه انجمن روابط عمومی ایران، شماره ۷۳، ص ۳۷.
۷. ذوالفقاری، عاطفه، حجازی، سید رضا و رازی، سمیرا (۱۳۹۲)، مقایسه کارکرد شبکه‌های اجتماعی در سبک زندگی در دو تمدن اسلامی ایرانی و غربی. فصلنامه ره آورد نور، شماره ۴۴، صص ۶۱.

۸. رضوی زاده، نورالدین (۱۳۸۴)، بررسی تاثیرات ارتباطات در تمایل به تغییر سبک زندگی در جامعه روستایی، پایان نامه دکتری علوم ارتباطات دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبائی.
۹. سلطانی فر، محمد، رستگار، امیر (۱۳۹۵)، آسیب شناسی شبکه های اجتماعی: چگونگی حفظ فرهنگ اقوام، ملل و قومیت ها، پژوهشنامه تحقیقات و روابط عمومی، شماره ۸۹، صص ۲۴-۹.
۱۰. صلاحی اصفهانی، گیتی و خجسته نسب، حمید (۱۳۹۳)، تغییرات نسلی سبک زندگی در جامعه عشایری نمونه موردی: قشلاق قره باغ شهرستان ساوه. فصلنامه انجمن جغرافیای ایران، سال ۱۲، شماره ۴۰، صص ۱۸۷-۱۶۱.
۱۱. عبداللهی، مهدیه (۱۳۹۴)، بررسی مقایسه ای آسیب های اجتماعی در بین دانشجویان با توجه به سبک های زندگی غربی و اسلامی، پژوهش های اجتماعی اسلامی، سال ۲۲، شماره ۱، صص ۱۸۲-۱۶۱.
۱۲. عدلی پور، صمد، قاسمی، وحید، و میرمحمد تبار، سید احمد (۱۳۹۳)، تأثیر شبکه اجتماعی فیس بوک بر هویت فرهنگی جوانان شهر اصفهان. فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران، دوره ۷، شماره ۱، صص ۲۸-۱.
۱۳. فاضلی، محمد (۱۳۸۷)، تصویری از سبک زندگی فرهنگی جامعه دانشجویی، نشریه تحقیقات فرهنگی، سال ۱، شماره ۱.
۱۴. فرهنگی، علی اکبر و کیانا، هدیه (۱۳۹۱)، تاثیر رسانه ها در تبلیغ سبک زندگی غربی با تاکید بر الگوی پوشش غربی. فصلنامه پاسداری فرهنگ انقلاب اسلامی، سال ۲، شماره ۵.
۱۵. معمار، ثریا، عدلی پور، صمد، و خاکسار، فائزه (۱۳۹۱)، شبکه های اجتماعی مجازی و بحران هویت (با تأکید بر بحران هویتی ایران)، فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران، دوره ۱، شماره ۴، صص ۱۷۶-۱۵۵.
16. Annam, S. (2002). ICT as Tool for Rural Development, Available: [www.thinkcycle. Media. Mit, edu/public.www.mazandnume.com](http://www.thinkcycle.Media.Mit.edu/public.www.mazandnume.com).
17. Ball, Ch., Desbrow, L., and Leveritt, M. (2012). Students perceptions of using Face book as an Interactive learning resource at university, Australasian Journal of Educational Technology, 28 (7), pp 21-32.
18. Furht, B. (2010). Handbook of Social Network Technologies and Applications, Springer, page 3, 2010.
19. García-Montes, José M. (2006). et al Changes in the self resulting from the Use of Mobile Phones; Media Culture Society, 2006, 28, 67.
20. Haji, R. ; Lalonde, R. ; Durbin, A,&N, Benjamin. (2011). " a multidimensional approach to identity: religious and cultural identity in young Jewish Canadians", Group Processes & Intergroup Relations, Vol. 14, No. 1, pp. 3-18.
21. Headey, B. Schupp, J. Tucci, I. Wagner, G.G . (2010). Authentic Happiness Theory Supported by Impact of Religion on Life Satisfaction: A Longitudinal Analysis with Data for Germany. The Journal of Positive Psychology , (2010) , 1 , 73.
22. Leslie, G. R., Larson, R. F., & Gorman, B.L. (1994). Introductory Sociology, Oxford: Oxford Un. Press.
23. Lima, C., Putnam, P. D. (2010). "Religion, Social Networks, and Life Satisfaction", American Sociological Review, (2010), 75(6), 914-933.
24. Livingstone, Sonia Young People and New "Media, London: Sage, 2003.
25. Manly, J. T., Kim, J. E., Rogosch, F. A. & Cicchetti, D. (2002). Dimensions of child maltreatment and childrens adjustment: Dvelopmental and psychopathology, 13,759-782.
26. Putnam, Robert, D. (2000). Bowling Alone: The Collapse and Revival of American, Community, New York, Simon and Schuster.
27. Wilska, Terhi-anna and Pedrozo, Sueila. (2007). "New Technology and Young People's consumer Identities: A comparative Study Between Finland and Brazil." Young; 15; 343, 2007.